

Plan wynikowy z biologii – poziom rozszerzony dla klasy II LO im.ks. Jerzego Popieluszki*

Program Nauczania Wyd. OPERON nr: DKOS-4015-5/02

Nauczyciel: Katarzyna Kotiuk, Michał Matyskiel

Nr kolejnej lekcji	Tematy (jednostki lekcyjne)	Zakres treści	<u>Wymagania podstawowe</u> (A – ocena dopuszczająca, B – ocena dostateczna)	<u>Wymagania ponadpodstawowe</u> (C – ocena dobra, D – ocena bardzo dobra)
Rozdział 1. – BADANIA KOMÓREK				
1/2	Metody badania komórek	<ul style="list-style-type: none"> • Podział metod badawczych na biofizyczne i biochemiczne • Techniki frakcjonowania organelli komórkowych • Autoradiografia • Chromatografia • Hodowle <i>in vitro</i> komórek i tkanek • Barwienie komórek • Mikromanipulacje • Znaczenie biofizycznych i biochemicznych metod badania komórek w rozwoju nauk biologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikuje metody badawcze na biofizyczne i biochemiczne (A, B) • Podaje przykłady wykorzystania wybranych metod badawczych (B) 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia i omawia podstawowe metody badań molekularnych komórek (C, D) • Omawia sposób prowadzenia hodowli komórek <i>in vitro</i> (C, D) • Ocenia naukowe znaczenie hodowli <i>in vitro</i> (D) • Analizuje mikroskopowe obrazy komórek i tkanek (C, D)
3/4	Chemiczna budowa komórki (organizmu)	<ul style="list-style-type: none"> • Skład chemiczny komórki • Makro- i mikroelementy • Rodzaje i przykłady wiązań chemicznych • Budowa i właściwości fizyczne i chemiczne wody • Znaczenie wody dla żywych organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia pierwiastki i związki chemiczne budujące komórkę • Wymienia makro-, mikro-, ultraelementy • Wymienia rodzaje wiązań chemicznych (B) • Omawia budowę chemiczną i właściwości fizyczne wody • Opisuje zjawisko osmozy i dyfuzji (B) 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia rolę pierwiastków wchodzących w skład komórki • Udowadnia jedność świata organicznego na podstawie składu pierwiastkowego (D) • Wykazuje związek właściwości wody i roztworów wodnych ze sposobem funkcjonowania organizmów (D) • Ocenia znaczenie wody dla organizmów żywych
5/6	Budowa i funkcje białek	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa chemiczna białek: aminokwasy, peptydy, wiązania peptydowe • Aminokwasy endo- i egzogenne • Właściwości chemiczne białek 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia budowę chemiczną aminokwasów i białek • Klasyfikuje aminokwasy na endo- i egzogenne • Wymienia właściwości chemiczne białek (B) 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia mechanizm powstania wiązania peptydowego • Charakteryzuje strukturę białek • Uzasadnia kluczową rolę białek w istnieniu życia na Ziemi

		<ul style="list-style-type: none"> • Budowa przestrzenna białek: struktura I, II, III i IV-rzędowa • Biologiczne funkcje białek • Metody sekwencjonowania i wykrywania białek (chromatografia bibułowa, elektroforeza) • Reakcje rozpoznawcze na białko (reakcja ksantoproteinowa i biuretowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje grupy białek i określa ich funkcje biologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizuje chemiczne i fizyczne podłoże elektroforezy i chromatografii bibułowej (D) • Wyjaśnia na czym polegają reakcje rozpoznawcze na białko
7/8	Budowa i funkcje cukrowców i tłuszczowców	<ul style="list-style-type: none"> • Podział cukrowców: cukry proste, dwucukry, wielocukry • Budowa chemiczna cukrowców, wiązania α- i β-glikozydowe • Biologiczne funkcje cukrowców • Podział tłuszczowców: tłuszcze proste i złożone • Budowa chemiczna tłuszczowców, wiązania estrowe • Biologiczne funkcje tłuszczowców 	<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikuje cukrowce na cukry proste, dwucukry i wielocukry • Klasyfikuje lipidy na proste i złożone • Rozróżnia tłuszcze roślinne i zwierzęce • Omawia budowę chemiczną cukrowców i tłuszczowców (B) • Podaje przykłady funkcji cukrowców i tłuszczowców w komórce 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia mechanizm powstawania wiązań estrowych i glikozydowych (D) • Wymienia właściwości chemiczne cukrowców i tłuszczowców • Rozpoznaje na preparatach mikroskopowych ziarna skrobi w komórkach roślinnych (D)
9.	Budowa i funkcje kwasów nukleinowych	<ul style="list-style-type: none"> • Rodzaje kwasów nukleinowych: DNA, RNA • Budowa chemiczna kwasów nukleinowych: nukleozyd, nukleotydy, polinukleotydy • Zasady azotowe i zasada komplementacji • Rodzaje, funkcje i lokalizacja kwasów RNA • Lokalizacja i funkcje kwasu DNA 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia budowę chemiczną kwasów nukleinowych • Przedstawia zasadnicze cechy kwasu DNA i RNA • Wymienia rodzaje RNA • Omawia rolę biologiczną kwasów nukleinowych (B) • Podaje lokalizację kwasów DNA i RNA w komórce 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje budowę chemiczną i przestrzenną kwasów DNA i RNA (D) • omawia zasadę komplementarności zasad azotowych
10.	Lekcja powtórzeniowa – Powtórzenie wiadomości dotyczących badania i składu chemicznego komórek			
Rozdział 2. – KOMÓRKA JAKO PODSTAWOWA JEDNOSTKA BUDULCOWA ORGANIZMÓW				

11/12	Komórka jako podstawowa jednostka organizacji życia	<ul style="list-style-type: none"> • podstawowe założenia komórkowej teorii budowy organizmów • elementy budowy komórki prokariotycznej i eukariotycznej • elementy budowy komórki roślinnej i zwierzęcej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy budowy komórki prokariotycznej • omawia funkcje organelli komórki prokariotycznej (B) • wskazuje element w komórce prokariotycznej i eukariotycznej odpowiedzialny za przekazywanie informacji genetycznej (B) • wyjaśnia czym jest genofor • wymienia organelle budujące komórkę eukariotyczną • wymienia elementy budujące komórkę roślinną i zwierzęcą • analizuje różnorodność budowy komórek roślinnych i zwierzęcych (B) 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia elementy budowy komórki prokariotycznej na rysunku • rozróżnia elementy budowy komórki eukariotycznej na rysunku • wskazuje podstawowe podobieństwa i różnice w budowie komórki prokariotycznej i eukariotycznej (D) • wyjaśnia czym są plazmidy (D) • wskazuje na różnice w budowie komórek roślinnych i zwierzęcych • wyjaśnia zależność budowy komórek od pełnionych przez nie funkcji (D) • analizuje związek pomiędzy budową a funkcją organelli komórkowych
13/14/ 15/16/ 17/18	Struktury komórki eukariotycznej i ich funkcje	<ul style="list-style-type: none"> • Błony biologiczne • Błony wewnątrzkomórkowe: ER, AG, lizosomy • Cytoplazma • Wakuole: skład chemiczny i funkcje • Mitochondria • Chloroplasty • Jądro komórkowe • Rybosomy, ich budowa i funkcje • Ściana komórkowa 	<ul style="list-style-type: none"> • Podaje skład chemiczny elementarnej błony biologicznej • Wymienia struktury błoniaste • Określa rolę ER,AG i lizosomów (B) • Wymienia rodzaje transportu błonowego • Wymienia funkcje błony komórkowej • Omawia skład chemiczny cytoplazmy • Wymienia elementy podstawowe cytoplazmy i cytoszkieletu • Charakteryzuje ruchy cytoplazmy (B) • Omawia budowę i funkcje wakuol, chloroplastów, mitochondriów, jądra komórkowego, rybosomów i ściany komórkowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizuje na schemacie model płynnej mozaiki • Rozpoznaje na schemacie lub na preparatach mikroskopowych struktury błoniaste • Określa rolę peroksysomów i glioksysomów (D) • Rozróżnia fago-i pinocytozę (D) • Omawia właściwości osmotyczne komórki (roztwory izo- i anizotoniczne) • Wyjaśnia czym jest plazmoliza • Udowadnia zależność pomiędzy budową błon biologicznych a ich funkcjami • Omawia właściwości cytoplazmy jako koloidu • Określa funkcje cytoszkieletu • Określa funkcje cytoplazmy w odniesieniu do jej budowy • Porównuje wakuole w komórce roślinnej i zwierzęcej • Wyjaśnia mechanizm powstawania ścian wtórnych, inkrustacji i adkrustacji • Dowodzi półautonomii plastydów i mitochondriów (D)
19.	Mitotyczny podział jądra komórkowego	<ul style="list-style-type: none"> • Cykl komórkowy • Przebieg mitozy • Efekt i znaczenie mitozy 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia fazy cyklu życiowego komórki • Wymienia elementy budowy chromosomu • Podaje liczbę komórek i chromosomów po podziale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje fazy cyklu życiowego komórki • Analizuje organizację przestrzenną chromatyny podczas cyklu komórkowego (chromosomy)

			<ul style="list-style-type: none"> Wymienia fazy mitozy Omawia przebieg poszczególnych faz mitozy (B) Wyjaśnia czym jest wrzeciono kariokinetyczne (B) 	<ul style="list-style-type: none"> Rozróżnia i samodzielnie rysuje poszczególne stadia mitozy Rozpoznaje na preparatach mikroskopowych poszczególne etapy mitozy (D) Ocenia biologiczne znaczenie mitozy
20/21	Mejotyczny podział jądra komórkowego	<ul style="list-style-type: none"> Przebieg mejozy Efekt i znaczenie mejozy Porównanie przebiegu i efektu obu kariokinez Cytokineza i powstawanie komórek potomnych 	<ul style="list-style-type: none"> Podaje liczbę komórek i chromosomów po podziale. Wymienia fazy mejozy Omawia przebieg poszczególnych faz mejozy (B) Wyjaśnia czym jest kariokineza i cytokineza 	<ul style="list-style-type: none"> Rozróżnia i samodzielnie rysuje poszczególne stadia mejozy Ocenia biologiczne znaczenie mejozy Porównuje przebieg i efekt mitozy i mejozy
22.	Lekcja powtórzeniowa – Powtórzenie wiadomości dotyczących budowy i funkcji składników komórek. Podziały komórkowe			
23.	Sprawdzian – Skład chemiczny komórek, budowa komórki pro- i eukariotycznej. Podziały komórkowe			
Rozdział 3. – METABOLIZM				
25.	Współzależność procesów metabolicznych	<ul style="list-style-type: none"> Reakcje kataboliczne i anaboliczne, egzo- i endoergiczne Energia aktywacji Budowa i rola ATP 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje terminy: reakcje anaboliczne, kataboliczne, ATP, energia aktywacji podaje przykłady reakcji anabolicznych i katabolicznych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę chemiczną ATP zapisuje reakcję syntezy i rozpadu ATP (D) analizuje rolę ATP w metabolizmie komórki
26.	Mechanizm katalizy enzymatycznej	<ul style="list-style-type: none"> Klasyfikacja i nazewnictwo enzymów Budowa enzymów: holoenzym, apoenzym, koenzym, grupa prostetyczna, centrum aktywne Model indukcyjnego dopasowania się Specyficzność substratowa enzymów Fizyczne i chemiczne czynniki wpływające na aktywność enzymów 	<ul style="list-style-type: none"> Definiuje terminy: holoenzym, apoenzym, grupa prostetyczna, centrum aktywne (B) Wyjaśnia czym jest enzym Omawia budowę enzymu Zapisuje za pomocą symboli reakcję katalizy enzymatycznej (B) Wyjaśnia na czym polega specyficzność działania enzymu Wymienia czynniki wpływające na aktywność enzymów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia mechanizm katalizy enzymatycznej na podstawie modelu indukcyjnego dopasowania się analizuje wpływ wybranych czynników na aktywność enzymów wyjaśnia dlaczego tylko białka mogą być enzymami (D) wyjaśnia słuszność stwierdzenia :jeden enzym – jedna reakcja biochemiczna” (D) wymienia grupy enzymów omawia właściwości enzymów wyjaśnia czym jest stała Michaelisa
27/28	Autotroficzne odżywianie organizmów – fotosynteza	<ul style="list-style-type: none"> Ogólne równanie i lokalizacja procesu fotosyntezy Barwniki fotosyntetyczne Przebieg i efekt fazy jasnej: fosforylacja fotosyntetyczna cykliczna i niecykliczna, siła asymilacyjna Przebieg i efekt fazy ciemnej 	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia i lokalizuje barwniki fotosyntetyczne (B) Zapisuje ogólne równanie fotosyntezy Omawia budowę chloroplastów Wymienia etapy fotosyntezy Podaje w których częściach chloroplastów zachodzą poszczególne etapy fotosyntezy (B) Definiuje terminy: fosforylacja 	<ul style="list-style-type: none"> Rozróżnia chlorofile na chlorofil a i b Opisuje przebieg fazy jasnej i ciemnej fotosyntezy Ocenia znaczenie procesu fotosyntezy dla istnienia życia na Ziemi Oblicza bilans węglowy i wydajność energetyczną fotosyntezy (D) Rozróżnia fotoukłady na PSI i PSII (D)

		<ul style="list-style-type: none"> Znaczenie fotosyntezy dla funkcjonowania biosfery 	<p>fotosyntetyczna cykliczna i niecykliczna, siła asymilacyjna (B)</p> <ul style="list-style-type: none"> Podaje efekt fazy jasnej i ciemnej fotosyntezy Wyjaśnia czym jest fotosynteza 	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia układ przenośników w fazie jasnej fotosyntezy (D)
29.	Wpływ czynników wewnętrznych i zewnętrznych na przebieg i intensywność fotosyntezy	<ul style="list-style-type: none"> Podział czynników wpływających na intensywność fotosyntezy Wpływ wybranych czynników na intensywność fotosyntezy: światło, temperatura, stężenie dwutlenku węgla, woda, sole mineralne 	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia czynniki wpływające na intensywność fotosyntezy Klasyfikuje czynniki na wewnętrzne i zewnętrzne Omawia wpływ wybranych czynników na intensywność fotosyntezy (B) 	<ul style="list-style-type: none"> Analizuje i interpretuje wykresy ilustrujące wpływ wybranych czynników na przebieg i intensywność fotosyntezy
30.	Autotroficzne odżywianie organizmów – chemosynteza	<ul style="list-style-type: none"> Ogólne równanie chemosyntezy Przebieg chemosyntezy Przykłady reakcji chemosyntezy Znaczenie procesu chemosyntezy 	<ul style="list-style-type: none"> Podaje przykłady organizmów chemoautotroficznych Omawia przebieg procesu chemosyntezy (B) Wyjaśnia na czym polega chemosynteza 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje równania reakcji chemosyntezy Porównuje efekt foto- i chemosyntezy (D) Ocenia znaczenie chemosyntezy w ekosystemie
31/32/33	Uzyskiwanie energii użytecznej biologicznie – oddychanie tlenowe i beztlenowe	<ul style="list-style-type: none"> Lokalizacja procesu oddychania komórkowego Lokalizacja etapów oddychania tlenowego Przebieg i efekt glikolizy Bilans energetyczny glikolizy Reakcja pomostowa Cykl Krebsa Łańcuch oddechowy Fermentacja mlekowa i alkoholowa Znaczenie oddychania tlenowego i beztlenowego Porównanie oddychania tlenowego i beztlenowego 	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia i lokalizuje etapy oddychania komórkowego Podaje substraty i produkty poszczególnych etapów oddychania tlenowego i beztlenowego (B) Podaje przykłady fermentacji Zapisuje ogólne równanie oddychania tlenowego (B) Przedstawia istotę oddychania tlenowego 	<ul style="list-style-type: none"> Analizuje przebieg oddychania beztlenowego Dokonuje bilansu energetycznego poszczególnych etapów oddychania komórkowego Ocenia rolę procesów fermentacyjnych w środowisku Analizuje przebieg poszczególnych etapów oddychania tlenowego Wymienia układ przenośników w łańcuchu oddechowym (D) Dokonuje porównania oddychania tlenowego i beztlenowego (D)
34.	Metabolizm tłuszczowców i aminokwasów	<ul style="list-style-type: none"> β-oksydacja kwasów tłuszczowych Synteza kwasów tłuszczowych Cykl mocznikowy Współzależność procesów metabolicznych: rola acetylo-CoA 	<ul style="list-style-type: none"> Podaje przykłady przemian tłuszczowców Podaje przykłady przemian związków azotowych Omawia przebieg cyklu mocznikowego 	<ul style="list-style-type: none"> Analizuje przebieg betaoksydacji kwasów tłuszczowych Analizuje współzależność procesów metabolicznych Omawia rolę acetylo-Co-A w metabolizmie komórki

35.	Lekcja	powtórzeniowa – Powtórzenie wiadomości dotyczących metabolizmu komórki		
36.	Sprawdzian -	Metabolizm komórki		
Rozdział 4. – ODŻYWIANIE SIĘ – POBIERANIE I PRZETWARZANIE SUROWCÓW ENERGETYCZNYCH				
37.	Odżywianie heterotroficzne organizmów	<ul style="list-style-type: none"> Klasyfikacja heterotrofów: makrofagi, mikrofagi Chemiczne składniki pokarmu heterotrofów Witaminy: klasyfikacja, źródła, funkcje, awitaminozy 	<ul style="list-style-type: none"> Klasyfikuje organizmy wg rodzaju pobieranego pokarmu Wymienia główne grupy składników chemicznych pokarmu Podaje źródła witamin Klasyfikuje i omawia rolę witamin (B) Omawia rolę składników pokarmowych i ich źródła w pokarmie (B) 	<ul style="list-style-type: none"> Omawia przyczyny i skutki awitaminoz Wykazuje współzależność pomiędzy budową składników pokarmowych a ich funkcją (D)
38.	Budowa układu pokarmowego ssaków na przykładzie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> Narządy układu pokarmowego: lokalizacja i budowa Przystosowania w budowie anatomicznej układu pokarmowego do pobierania i trawienia pokarmu Gruzoły układu pokarmowego: wątroba i trzustka 	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia narządy układu pokarmowego człowieka Wskazuje na schemacie narządy układu pokarmowego człowieka (B) Omawia funkcje odcinków układu pokarmowego (B) Opisuje rolę wątroby i trzustki (B) 	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia przystosowania w budowie odcinków układu pokarmowego do funkcji jakie pełni (D) Analizuje związek pomiędzy budową a funkcją narządów układu pokarmowego
39/40	Fizjologia procesów trawienia i wchłaniania	<ul style="list-style-type: none"> Enzymy układu pokarmowego Trawienie cukrów, białek i lipidów Wchłanianie Kontrola procesów trawienia i wchłaniania 	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia terminy: enzym, hydroliza, trawienie zewnętrzne, wewnętrzne Wymienia etapy trawienia w poszczególnych odcinkach przewodu pokarmowego Wymienia grupy enzymów trawiennych Wskazuje miejsce syntezy i działania enzymów trawiennych (B) 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje przebieg reakcji hydrolizy i analizuje jej mechanizm Analizuje mechanizm kontroli procesów trawiennych
41.	Diety i ich wymagania jakościowe i ilościowe	<ul style="list-style-type: none"> Dietetyka jako nauka Wartość kaloryczna pokarmów Różne rodzaje diet: dieta pełno- i niepełnowartościowa Prawidłowe i nieprawidłowe nawyki żywieniowe Anoreksja i bulimia Wpływ diety na zdrowie człowieka Higiena układu pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia terminy: dietetyka, dieta, dieta pełno- i niepełnowartościowa, eliminacyjna Omawia zasady racjonalnego odżywiania się Oblicza wartość kaloryczną posiłków (B) Analizuje wpływ diety na zdrowie człowieka Wymienia błędy w żywieniu człowieka (B) 	<ul style="list-style-type: none"> Uzasadnia potrzebę indywidualnego doboru składników diety w zależności od wieku i stanu zdrowia
42.	Odżywianie mineralne i gospodarka wodna	<ul style="list-style-type: none"> Rodzaje wody w glebie Przystosowania morfologiczne, anatomiczne i fizjologiczne roślin 	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia terminy: dyfuzja, osmoza, pęcznienie Wymienia rodzaje wody w glebie (B) 	<ul style="list-style-type: none"> Charakteryzuje przystosowania roślin do pobierania i przewodzenia wody i soli mineralnych

	wodna roślin	<p>do pobierania i transportu wody z solami mineralnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dyfuzja, osmoza, pęcznienie • Transport aktywny • Transport bliski i daleki wody i soli mineralnych • Transpiracja • Bilans wodny roślin 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia czym jest transport bliski i daleki • Wyjaśnia czym jest transpiracja • Omawia drogi przewodzenia wody w roślinie (B) 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia i porównuje zjawiska dyfuzji, osmozy i pęcznienia • Analizuje mechanizm transportu bliskiego i dalekiego roślin • Analizuje bilans wodny roślin • Wymienia rodzaje transpiracji (D)
43.	Lekcja powtórzeniowa rozdział 4			
Rozdział 5. – WYMIANA GAZOWA – WENTYLACJA WARUNKUJĄCA ODDYCHANIE TLENOWE				
44.	Mechanizmy wymiany gazowej organizmów	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiana gazowa w wodzie i na lądzie • Przegląd układów oddechowych zwierząt • Wymiana gazowa roślin 	<ul style="list-style-type: none"> • Podaje przykłady narządów wymiany gazowej na lądzie i w wodzie • Omawia budowę narządów wymiany gazowej u zwierząt (skrzela, tchawki, płucotchawki, płuca) • Charakteryzuje narządy wymiany gazowej u roślin 	<ul style="list-style-type: none"> • Porównuje warunki wymiany gazowej na lądzie i w wodzie • Charakteryzuje mechanizm wymiany gazowej u roślin
45.	Budowa układu oddechowego ssaków na przykładzie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • Narządy układu oddechowego: lokalizacja i budowa • Wdech i wydech • Pojemność płuc 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia funkcje układu oddechowego • omawia budowę i funkcje poszczególnych odcinków układu oddechowego (jama ustna i gardło, krtań, tchawica, oskrzela, płuca) • wskazuje na schemacie elementy układu oddechowego • opisuje budowę i funkcje pęcherzyków płucnych • wyjaśnia, jakie cechy budowy układu oddechowego umożliwiają transport i oczyszczanie powietrza wdychanego do płuc • wykazuje, że budowa pęcherzyków płucnych zapewnia odpowiednie warunki do wymiany gazowej • podaje położenie przepony i żeber przy wdechu i wydechu • wymienia rodzaje pojemności płuc 	<ul style="list-style-type: none"> • mierzy pojemność życiową płuc bez pomocy spirometru • wykazuje, że ciśnienie gazów w powietrzu pęcherzykowym i krwi wpływa na wymianę gazową w płucach • wykazuje, że położenie żeber i przepony determinuje wdech i wydech • wyjaśnia na czym polega regulacja nerwowa układu oddechowego • wyjaśnia, w jaki sposób praca mięśni oddechowych warunkuje oddychanie (wentylację płuc) • omawia rodzaje pojemności płuc
46/47	Fizjologia układu oddechowego człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • Oddychanie zewnętrzne • Transport gazów oddechowych • Oddychanie wewnętrzne • Higiena układu oddechowego • Profilaktyka chorób układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje transport gazów oddechowych • wymienia kilka chorób układu oddechowego, podaje ich przyczyny • omawia szkodliwe efekty palenia papierosów • omawia zasady higieny i profilaktyki układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> • przewiduje skutki palenia papierosów przez uczniów • przedstawia propozycję ćwiczeń usprawniających układ oddechowy

48.	Lekcja powtórzeniowa			
49.	Sprawdzian – rozdział 4 i 5			
Rozdział 6. – DALEKI TRANSPORT I ODPORNOŚĆ USTROJOWA				
50/51	Budowa układu krążenia ssaków na przykładzie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> Narządy układu krążenia: lokalizacja i budowa Automatyzm pracy serca Mały i duży krwioobieg Elementy morfotyczne krwi i osocze 	<ul style="list-style-type: none"> - podać funkcje układu krążenia; - wymienić elementy budujące układ krwionośny; - opisać budowę serca i naczyń krwionośnych; - narysować serce i zaznaczyć elementy jego budowy; - analizować przepływ krwi w układzie, posługując się schematem. - wymienić składniki krwi; - opisać budowę i funkcje erytrocytów, leukocytów i trombocytów; - wskazać miejsce występowania i opisać rolę hemoglobiny - wyjaśnić na czym polega automatyzm pracy serca 	<ul style="list-style-type: none"> - opisać działanie zastawek w sercu i naczyniach krwionośnych; - nazwać przedstawione na schematach typy naczyń krwionośnych; - wyjaśnić mechanizm działania automatyzmu serca; - porównać budowę żyły i tętnicy - rozpoznać na schemacie i pod mikroskopem poszczególne krwinki; - zaplanować sposób prezentacji pracy grupy; - uzasadnić związki między budową krwinek a ich rolą.
52/53/54	Fizjologia układu krążenia	<ul style="list-style-type: none"> Cykl pracy serca Transport gazów oddechowych Funkcje krwi Krzepnięcie krwi Grupy krwi AB0 i Rh Narządy układu limfatycznego: lokalizacja, budowa i funkcja Higiena układu krążenia Profilaktyka chorób serca i układu krążenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Omawia cykl pracy serca - omawia funkcje krwi - omawia transport gazów oddechowych - wymienia etapy krzepnięcia krwi - wyjaśnić pojęcia: <i>grupy krwi, antygen, przeciwciało, pamięć immunologiczna, konflikt serologiczny</i>; - podać cechy układu AB0 i Rh; - opisać sposób oznaczania grup krwi; - uzasadnić konieczność oznaczania grup krwi - odczytać wynik badania laboratoryjnego - wymienić elementy budujące układ limfatyczny; - opisać rolę układu limfatycznego i limfy; - wskazać na schemacie elementy układu limfatycznego - podać przykłady chorób układu krwionośnego, ich objawy i sposób powstawania; - opisać sposoby zapobiegania tym chorobom; - wyjaśnić pojęcia <i>tętno, ciśnienie krwi</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić czym jest I i II ton serca - wykonać symulację oznaczania grup krwi; - wyjaśnić przyczyny konfliktu serologicznego; - ocenić znaczenie profilaktyki konfliktu serologicznego; - podać możliwości zapobiegania konfliktowi serologicznemu. - podać przyczyny fizjologicznych odstępstw od norm wyników badań laboratoryjnych - opisać sposób powstawania limfy i jej skład; - wykazać związek układu limfatycznego z układem krwionośnym. - ocenić wpływ stylu życia na funkcjonowanie układu krążenia; - wykonać pomiar ciśnienia i tętna; - uzasadnić zależność między szybkością tętna a ruchem
55/56	System odpornościowy	<ul style="list-style-type: none"> Odporność: swoista, nieswoista, komórkowa, humoralna 	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia mechanizmy swoiste i nieswoiste obrony organizmu przed patogenami 	<ul style="list-style-type: none"> Omawia budowę przeciwciał Analizuje przebieg reakcji antygen-